

Inleiding Intens Onmaatschappelijk Debat

Woensdag 27 november 2024

Club SoDa/DansBrabant

Ap de Vries, voorzitter De Kunst van Brabant, heet iedereen welkom op het dKvB-Café en leidt het debat in:

Waarom het thema: “zijn er grenzen aan de maatschappelijk opdrachten die we vanuit de overheid opgelegd krijgen omdat we gebruik maken van overheidsinvesteringen?” Als bestuur van De Kunst van Brabant voeren we veel gesprekken met overheids- en uitvoeringsinstanties. Die gesprekken vliegen ook wij als bestuur vaak aan in de taal en het jargon van onze gesprekspartners, sterker: vanuit hun beweegredenen, hun instrumentele doelstellingen met kunst en cultuur, dus: vanuit overheidsperspectief. Eerlijk gezegd: dat voelt niet altijd comfortabel, omdat we – denken we – daarmee het kunstenaarsperspectief te zeer veronachtzamen. Te veel de diepe drijfveren van het kunstenaarsbestaan niet meenemen, niet benoemen. Dat schuurt soms, want de doelstellingen van de financierende partijen en die van de kunstenaars zijn niet één op één gelijk.

In het overheidsdroom meepraten is belangrijk om wat voor elkaar te krijgen en het geeft een zekere erkenning. Maar is het slim dat we dat doen of is het een valkuil?

Kunst ontstaat vanuit individuele beweegredenen en ambities als scheppen, creëren, produceren, vormgeven, uiten. Het engagement van de kunstenaar wordt daarin inherent meegenomen. En zo is er altijd impact op de samenleving. Want: door die productie en uitingen van kunstenaars kunnen we genieten, vinden we troost, kijken we in de spiegel, leren we out-of-the-box te denken, worden we nieuwsgierig, geïnspireerd, geënthousiasmeerd, gemotiveerd. Dat zijn mooie, waardevolle effecten. Maar ze passen niet binnen het overheidsdenken van maatschappelijke doelstellingen – zijn wellicht te veel op individueel niveau. De overheid doet niets met dergelijke effecten. Zij willen cijfers, publieksbereik, verbetering in vestigings- en verblijfsklimaat, bijdragen aan onderwijs- en welzijnsdoelstellingen. En ze legt dit steeds meer op via haar financieringsregelingen.

In hoeverre is de cultuursector verantwoordelijk te maken voor de realisatie van dit soort doelstellingen? Zijn kunstenaars hiervoor opgeleid? Wanneer verwordt een kunstenaar tot een welzijnswerker of buurtcoach?

Toch zijn dat zaken waar de overheid ons op afrekent. Moeten we niet veel sterker waken dat we geen publiek-privaat gefinancierde sector worden die overheidsdoelstellingen met artistieke concepten realiseert? Moeten we niet veel harder onze eigenheid, onze autonomie, onze vrijheid bewaken? Want daar zit daar niet nu juist de kracht van het hebben aan maatschappelijk impact? Zijn er grenzen aan de door de politiek en het beleid opgelegde maatschappelijke opdrachten aan de kunsten? Ja, ik denk het wel. Hoe kunnen en moeten we daar – principieel of opportunistisch - mee om gaan?